

Prof. dr hab. Bożena Ostromecka-Frączak
Katedra Lingwistyki Stosowanej i Kulturowej
Uniwersytet Łódzki

Ocena dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego
oraz rozprawy habilitacyjnej dra Macieja Czerwińskiego, pt. *Semiotyka dyskursu historycznego. Chorwackie i serbskie syntezy dziejów narodu*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2012, ss. 290.

1. Sylwetka Habilitanta

Pan dr Maciej Czerwiński w 2000 roku ukończył studia na filologii słowiańskiej w Uniwersytecie Jagiellońskim i jeszcze w tym samym roku rozpoczął studia doktoranckie. W czasie tych studiów przez semestr prowadził badania na Wydziale Historii Uniwersytetu Yale, w ramach stypendium Fundacji Kościuszkowskiej. Rozprawę doktorską *Planowanie języka i kształtowanie normy leksykalnej w chorwackich mediach* obronił w 2004 roku. Promotorem był Profesor Wiesław Boryś.

Już jako doktorant, a później asystent i adiunkt, prowadził w Instytucie Filologii Słowiańskiej oraz w Instytucie Historii Uniwersytetu Jagiellońskiego różnorodne zajęcia na studiach filologicznych, historycznych i kulturoznawczych (bałkanistycznych). Obecnie dr Maciej Czerwiński jest adiunktem w Zakładzie Filologii Chorwackiej, Serbskiej i Słoweńskiej w Instytucie Filologii Słowiańskiej UJ.

2. Ocena dorobku naukowego

2. 1. Dorobek naukowy przed doktoratem

Przed doktoratem opublikował siedem artykułów w polskich i zagranicznych czasopismach filologicznych, recenzję książki W. Borysia oraz dwa artykuły na platformie internetowej. W trzech publikacjach zajmował się anglicyzmami w języku chorwackim i polskim, w dwu funkcjonowaniem kategorii „Europy” w Chorwacji, w innych, zapewne w związku z pracą nad doktoratem, językiem mediów chorwackich i polityką językową. Pisał też o nazewnictwie partii politycznych w Europie Środkowo-Wschodniej.

2. 2. Dorobek naukowy po doktoracie

Wymogi stawiane recenzjom w przewodzie habilitacyjnym nakazują uwzględnić kilka elementów, m.in. całokształt dotychczasowego dorobku naukowego Habilitanta, samą rozprawę habilitacyjną, osiągnięcia dydaktyczne, popularyzatorskie, współpracę międzynarodową itd.

Zacznę od tego pierwszego elementu. Po doktoracie dorobek naukowy Pana dr. Macieja Czerwińskiego powiększył się o trzy książki monograficzne oraz pięćdziesiąt cztery artykuły opublikowane i pięć przyjętych do druku. Habilitant był też autorem szesnastu recenzji, które ukazywały się w różnych czasopismach oraz kilku recenzji wewnętrznych. Współredagował trzy tomy naukowe i opracowania historyczne, jest członkiem międzynarodowej redakcji dwu czasopism: *Fluminensia* i *Balkan Social Science Review*. Taki dorobek naukowy należy ocenić jako znaczący, polegający nie tylko na przyroście ilościowym publikacji, ale przede wszystkim na ich jakości i dużym zróżnicowaniu tematycznym, wskazującym na wielość zainteresowań badawczych..

Na dorobek okołohabilitacyjny składają się całe cykle publikacji poświęconych miejscu języków literackich w nowej rzeczywistości społecznej i politycznej po rozpadzie Jugosławii, następnie językowi polityki i ideologizacji tego języka, wreszcie dyskursowi medialnemu w aspekcie diachronicznym i synchronicznym w krajach byłej Jugosławii i w Polsce. Współczesny slawista musi być znawcą nie tylko języka, ale również literatury i kultury krajów, które są w kręgu jego zainteresowań badawczych, stąd też cykle publikacji o literaturze postjugosłowiańskiej, stylistyce i retoryce tekstów, wyznacznikach gatunkowych popularnonaukowych tekstów historycznych, stanowiących syntezę dziejów narodu. Można więc zauważyć, że od prostych jednostek językowych, (analizy dubletów leksykalnych w pierwszej monografii), Habilitant przechodzi do analizy tekstu (stylu, gatunku w drugiej monografii), a następnie dyskursu (w trzeciej, tzw. książce habilitacyjnej). Takie rozszerzenie pól badawczych wymagało także zapoznania się z różnymi metodologiami, co wyraźnie pragnę podkreślić.

Pierwszy z wymienionych cykli otwiera książka *Język, ideologia, naród. Polityka językowa w Chorwacji a język mediów* (Kraków 2005). Jest to znacznie zmieniona i udoskonalona wersja rozprawy doktorskiej. Doktor M. Czerwiński, stosując metody badań socjolingwistycznych, pokazuje, w jaki sposób nowe państwo chorwackie posługiwało się polityką językową, promującą koncepcję: jedno państwo-jeden naród-jeden język. Autor przedstawia historię chorwackiego puryzmu językowego i bada jego przejawy po 1990 roku,

polegające na dążeniu do kodyfikacji normy i standaryzacji języka. Skupia się na leksyce analizując 100 par leksemów, czyli wariantów słownikowo synonimicznych, występujących w tekstach ustaw, słownikach i poradnikach językowych oraz w języku zideologizowanych mediów o różnym stosunku do sprawy narodowej, a więc i do puryzmu nacjonalistycznego. Sformułowane wnioski końcowe są przekonujące i zarazem pocieszające, gdyż okazało się, że świadoma działalność językoznawców i polityków chorwackich tylko częściowo (w przypadku 51% par leksemów) wpłynęła na język, prowadząc czasem do jego ideologizacji. Dalsze rozważania na temat monoglosji i heteroglosji w językach literackich przedstawia w artykułach *Estetyka narodowa i jej wrogowie...*(poz. 23) i *Kulturowe aspekty bośniacko-hercegowińskich języków....*(poz. 24). W tym ostatnim artykule pokazuje szereg różnic leksykalnych między językiem, serbskim, chorwackim i bośniackim oraz stwierdza, że pełnią one semiotyczne funkcje w komunikacji publicznej w Bośni, szczególnie w dyskusjach politycznych. Do problemów standaryzacji języka, polityki językowej w Chorwacji, Serbii i Polsce oraz heteroglosji i monoglosji w języku wraca jeszcze kilkakrotnie: *Jezik – izvor državne homogenizacije...* (poz. 43), *Učinci jezične politike na jezičnu zbilju kao nezaobilazan predmet istraživanja...* (poz. 10). W jednym z ostatnich artykułów tego cyklu *Književni jezik kao znak...*(poz. 13) Habilitant przedstawił własną, semiotyczną koncepcję języków literackich na terenach byłej Jugosławii.

Drugi cykl publikacji dotyczy języka polityki chorwackiej, serbskiej, polskiej, często w aspekcie porównawczym. Habilitant przekonuje, że zróżnicowanie języka polityki wynika nie tylko z różnic ideologicznych, ale jest uwarunkowane kulturowo. Analizuje dyskursy partii postkomunistycznych w Chorwacji (SDP) i Polsce (SLD) poprzez funkcje kategorii osoby: my-wy *Funkcje kategorii osoby w dyskursach partii postkomunistycznych w Chorwacji i w Polsce* (poz.26) oraz presupozycje i wartościowanie *Presupozycja i wartościowanie w dyskursach partii postkomunistycznych w Chorwacji i w Polsce* (poz. 44). Pokazuje jak funkcjonują znaki-symbole; w Polsce *IV Rzeczypospolita* (poz. 39), w Chorwacji – toponimy: *Zagrzeb i Belgrad* (poz. 48) czy *naród chorwacki* (poz. 17). Przedstawia dyskursy sporne związane z Serbią, Czarnogórą i Kosowem w okresie przed referendum niepodległościowym: *Discursive Practices and Semiotic Representations: Serbian Rhetoric about Montenegro and Kosovo* (poz. 38), *Semioza końca, czyli o „integracji” i „dezintegracji” w dyskursach przed czarnogórskim referendum niepodległościowym* (poz. 41). Zagadnieniu ideologizacji języka, będącego przejawem dyskursów narodowych (także w Bośni i Hercegowinie) poświęca Habilitant jeszcze wiele innych artykułów, o których już w recenzji nie wspominam. Ta

problematyka pojawia się właściwie przez cały czas działalności naukowej dr. M. Czerwińskiego.

Trzeci cykl tematyczny wiąże się z badaniami nad dyskursem w aspekcie diachronicznym i synchronicznym. Badania dyskursu z punktu widzenia diachronii dotyczą państwa totalitarnego, np. ustaszowskiego Niezależnego Państwa Chorwackiego *Język propagandy w Niezależnym Państwie Chorwackim. Próba charakterystyki* (poz. 27). Habilitant przedstawia charakterystyczne cechy języka propagandy faszystowskiej w tamtym okresie, przede wszystkim na poziomie leksyki, wynikające z purystycznej i zideologizowanej polityki językowej i porównuje ten stan z okresem współczesnym. W ostatnim okresie dr M. Czerwiński zainteresował się językiem komunistów jugosłowiańskich. W 2012 roku opublikował trzy artykuły poświęcone temu problemowi, poczynając od języka wodza, marszałka Tity, *Europa jako znak w nowomowie jugosłowiańskich komunistów na przykładzie wystąpień Josipa Broza Tity* (poz. 110), w którym przedstawił przesunięcia semantyczne znaku *Europa*. Język jugosłowiańskich komunistów nazywa nowomową, pokazuje w niej migracje gatunków i stylów, metafory pojęciowe, slogany, eufemizmy, wartościowanie, synonimię i inne zjawiska językowe. Niezbadany do tej pory język władzy komunistycznej w Jugosławii omawia w dwu obszernych rozprawach *Nowomowa po jugosłowiańsku* (poz. 7), *Socjalistyczny w formie, narodowy w treści. Chorwacka odmiana komunistycznej nowomowy w czasie tzw. chorwackiej wiosny* (poz. 8). W kolejnych publikacjach badacz przedstawia synchroniczne spojrzenie na dyskurs i rolę dyskursów w strukturyzacji znaków, czyli inaczej: w ich kodyfikacji *Dyskursy i ich porządek w społecznej heteroglosji* (poz. 21), *Język, kultura, społeczeństwo. O potrzebie badań dyskursu* (poz. 22). Rozważaniom teoretycznym na temat miejsce języka w systemie kultury towarzyszą analizy empiryczne *Kultura jako znakotwórcza przestrzeń spotkania języków* (poz. 20).

Slawista europejski często jest znawcą zarówno języka, jak i literatury. Tak jest i z dr. M. Czerwińskim, który oprócz prac językoznawczych publikuje również artykuły o literaturze chorwackiej i serbskiej, głęboko osadzone w uwarunkowaniach kulturowych tych krajów, np. *Kodyfikacija jezika i književnosti kao semiotički procesi...* (poz.34), *Literackie inkarnacije kajkavščiny we współczesnej chorwackiej prozie...* (35) i wiele innych, którymi się nie zajmuję, ponieważ Habilitant ubiega się o stopień doktora habilitowanego w dyscyplinie językoznawstwo. Pragnę jednak zaznaczyć, że elementy literatury, i także kultury, pojawiają się w wielu jego pracach językoznawczych.

W ostatnich latach Habilitant analizował popularnonaukowe teksty historyczne, będące syntezą dziejów narodu chorwackiego i serbskiego. Najpierw zajął się analizą gatunkową i problemami stylistycznymi tych tekstów, a następnie semiotyką dyskursu historycznego. Książkę *Semioza gatunku – semioza stylu Studium nad chorwacką i serbską syntezą dziejów narodu* (Kraków 2011) poprzedziła cała seria artykułów poświęconych rozważaniom gatunkowym, m. in. *Gatunek jest znakiem – uwagi na marginesie dyskusji o tekście historycznym* (poz.15), *Synteza dziejów narodu – zarys problematyki stylistycznej gatunku...* (poz.16). Obserwacje poczynione na tekstach chorwackich i serbskich przeniósł na teksty polskie (werbalne i wizualne), związane z historią, np. *Sens dziejów narodowych a struktura tekstu historycznego. O niektórych mechanizmach tekstotwórczych na przykładzie historii Polski* (poz. 14), *O semiotycznej i intersemiotycznej roli tematu głównego. Od syntezy dziejów narodu polskiego do malarstwa realistycznego i nowoczesnego* (poz. 12). We wspomnianej już wcześniej monografii Habilitant znacząco rozwinął wątki, pojawiające się we wcześniejszych publikacjach, przedstawił własną koncepcję semiozy gatunku i semiozy stylu, odniósł się do statusu tekstu historycznego według H. Whita, koncepcji gatunków Bachtina oraz prac polskich językoznawców, zajmujących się genologią lingwistyczną. Udowodnił, że semioza gatunku i stylu ma zasadniczy wpływ na dekodowanie tekstu przez adresata i presuponuje, że tekst opisuje zdarzenia prawdziwe. Wychodząc od teorii prototypu, opisał najbardziej typowe cechy poszczególnych tekstów (egzemplarzy), skonfrontował je cechami podręczników historycznych, pokazał, że sposoby realizacji wzorca gatunkowego wynikały z różnic światopoglądowych autorów i ich kompetencji. Badacz traktuje syntezę dziejów narodu jako gatunek hybrydalny, usytuowany między stylem naukowym i dydaktycznym. Taki wniosek wysnuł z analizy cech stylotwórczych kilku chorwackich i serbskich syntez dziejów narodu. Do cech stylotwórczych (rozdział piąty) zaliczył elementy struktury segmentacji tekstu, organizację przestrzeni tekstowej (tekst główny i poboczny, znaki werbalne i wizualne), aksjologiczną funkcję cytatów, figuratywność, terminologię, intersemiotyczność itd. Niektóre z tych zagadnień przedstawił później w formie oddzielnych publikacji, np. *Figuratywność – od słowa do obrazu. Konwencjonalne wyobrażenia historyczne w chorwackich i serbskich syntezach dziejów narodu* (poz. 9), *Stylistyczne i semiotyczne aspekty zmian leksykalnych w literackiej normie języka historiografii chorwackiej* (poz. 18).

Na zakończenie tego fragmentu oceny pragnę podkreślić, że część artykułów dr. M. Czerwińskiego ukazywała się w czasopiśmie znajdujących się na liście filadelfijskiej lub

wysoko punktowanych czasopismach polskich i chorwackich. Publikował też w czasopismach niepunktowanych, ale ważnych dla uprawianej dyscypliny. Teksty ogłaszał w języku polskim, chorwackim, serbskim, czarnogórskim, angielskim i rosyjskim. Publikacje powstałe po doktoracie są dowodem drogi badawczej Habilitanta – jego ewolucyjnego rozwoju oraz dojrzalszego opisu i interpretacji. Mają homogeniczny charakter i świadczą o konsekwentnie realizowanym celu naukowym, którego finałem jest oceniana jako osiągnięcie naukowe rozprawa *Semiotyka dyskursu historycznego Chorwackie i serbskie syntezy dziejów narodu*. A ponieważ finał rzutuje na dekodowanie i interpretację zdarzeń przeszłych (to jedna z tez rozprawy habilitacyjnej), to dodam, że moja ocena „drogi przeszłej” dr. M. Czerwińskiego przed finałem jest jak najbardziej pozytywna.

2. 3. Ocena osiągnięć naukowo-badawczych

Podstawą przewodu habilitacyjnego jest monografia *Semiotyka dyskursu historycznego Chorwackie i serbskie syntezy dziejów narodu*, wydana przez Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego w 2012 roku oraz dorobek okołohabilitacyjny: dwie wcześniejsze książki: *Język-ideologia-naród Polityka językowa w Chorwacji a język mediów* i *Semioza gatunku – semioza stylu Studium nad chorwacką i serbską syntezą dziejów narodu* oraz ponad 60 artykułów opublikowanych, 5 przyjętych do druku. Opublikował również kilkanaście recenzji. Dorobek okołohabilitacyjny przedstawiłam i oceniłam w punktach 2.1. i 2.2., przechodzę zatem do oceny monografii, stanowiącej podstawę habilitacji.

Dyskursem historycznym zajmował się Habilitant już wcześniej. Z tego kręgu tematycznego opublikował wiele artykułów i monografię o semiozie gatunku i semiozie stylu syntez dziejów narodu. Teraz przyszedł czas na całościową syntezę, pogłębioną i rozszerzoną. Temat jest jak najbardziej aktualny, istotny nie tylko w aspekcie byłej Jugosławii, ale i różnych konfliktów narodowych, tłących się w Europie. Uzasadniony jest też jak najbardziej wybór gatunku-syntezy dziejów narodu, ponieważ do tej pory takich badań nie prowadzono, a jest to gatunek ważny dla kształtowania tożsamości narodowej. Habilitant twierdzi, że konflikt chorwacko-serbski tlił się na gruncie historiografii cały czas trwania państwa komunistycznego i w jakimś stopniu był spowodowany pisaniem o przeszłości, a więc przez język syntez historycznych, toteż należy go wnikliwie zbadać. W tym celu analizuje chorwackie i serbskie dyskursy historyczne, czyli syntezy dziejów narodu, opublikowane od 1945 roku.

Rozprawa ma charakter interdyscyplinarny; lokuje się w obszarach analizy dyskursu, semiotyki, filozofii języka, socjolingwistyki, lingwistyki kulturowej, antropologii kulturowej,

kognitywizmu i politologii. Mimo tak różnych nurtów metodologicznych i technik badawczych rozprawa ma spójny charakter, ponieważ dominuje w niej aspekt lingwistyczny i kulturowy.

W Słowie wstępnym i Wprowadzeniu Autor pokazuje aparat metodologiczny, którym się posługuje i wprowadza ustalenia terminologiczne, co jest bardzo ważne ze względu na nieostrość lub wieloznaczność pewnych terminów. Kulturę traktuje jako znakotwórczą przestrzeń spotkania języków i omawia triadę: język-tekst-kultura. Pokazuje, że w takich samych słowach (od strony formy) w obu językach tkwią głębokie różnice kulturowe uniemożliwiające porozumienie.

Książka składa się z dwu części; pierwsza część ma charakter tekstologiczny, druga – dyskursywny. Punktem wyjścia jest zawsze uniwersum tekstu, które odnosi do uniwersum kultury, wychodząc z założenia, że słowa zastępują pewne stany rzeczy, pochodzące z pozajęzykowej rzeczywistości.

W części I monografii: *Semioza tematu i ogólny sens dziejów narodowych*, Habilitant bada sposób, w jaki powstaje tekst historyczny i jakie są jego mechanizmy. Mnogość reprezentacji historycznych wynika stąd, że proces przedstawienia danych historycznych odbywa się zawsze w odniesieniu do teraźniejszości. To teraźniejszość, czyli płaszczyzna oglądu (finał) wpływa na zmianę procesu semiozy znaków, tworzących narrację historyczną. Finał profiluje znaczenie znaków, wydobywa z nich tylko te właściwości, które układają się w logikę narracji. Dalej zajmuje się wielowymiarowością tekstu historycznego zwracając uwagę na te mechanizmy semiozy, w których wyniku powstaje spójny tekst, a więc temat główny dyskursu, kategoryzację tematów, ich powtarzalność, dobór znaków, narracyjność biegu zdarzeń itd. Przekonuje, że semioza jest nierozzerwalnie związana z kategoryzacją, kategoryzowanie zaś powoduje zawłaszczanie znaku i zmianę hierarchizacji.

Posługując się kognitywną teorią metafory, pokazuje jak zmienia się pojemnik niektórych nazw własnych i pospolitych (na przykładzie hiponimów Serbii i Chorwacji oraz Serbów i Chorwatów). Rozpatrując pojęcie typu i egzemplarza pokazuje, że w chorwackich dziejach narodu typem wiktymologicznym są Chorwaci, typem oprawcy – Serbowie. Typem – bohater narodowy Chorwatów, egzemplarzami – kolejni bohaterowie i ich inkarnacje. W historiografii serbskiej to Serbowie są ofiarami Chorwatów, oprawców i sługusów Niemiec, drapieżnego kościoła katolickiego i komunizmu, co wynika z różnych kodów kulturowych i ideologicznych, decydujących o wyborze znaków „lepszyc” i „gorszych” i o przemilczeniach, czyli o unikaniu niektórych znaków. Dzięki temu historycy mogą na wiele sposobów mówić o rzeczywistości przeszłej.

W części II: *Kody i znaki, czyli wyobrażenia historyczne i ich języki*, Autor wyszedł z założenia, że słowo, jego znaczenie każdorazowo aktualizuje się w dyskursie, ponieważ znak językowy nie desygnuje żadnego przedmiotu, lecz przekazuje pewną treść kulturową i ideologiczną, toteż treść znaku nie jest jednoznaczna, np. *Chorwat, Serb, Zagrzeb, Belgrad, Jugosławia, jedność, wolność* i inne. Stosując semiotyczną analizę dyskursu, przedstawia centra semantyczne tych dyskursów. Autorzy syntez historycznych nie pokazują jakie coś jest, lecz jak oni to widzą, trudno więc mówić o obiektywnej prawdzie historycznej. Słowa, którymi się posługują mają dla odbiorców różne znaczenia, różne Bachtinowskie „zapachy”, są świadectwem różnych języków, kodów kulturowych i ideologicznych. Kody kulturowe chorwackie i serbskie są jeszcze zróżnicowane przez trzy kody ideologiczne: komunistyczno-narodowy, skrajnie narodowy i umiarkowanie narodowy. Przykłady tych kodów Habilitant rozpatruje w odniesieniu do takich znaków jak: *jedność, wolność, zjednoczenie, wyzwolenie*, pokazując ich odmienną konceptualizację w obu historiografiach. Analizuje język dziewiętnastowiecznych chorwackich i serbskich programów ideologicznych, dążących do zjednoczenia, nazywanych takimi znakami jak np. *iliryzm, odrodzenie narodowe, odnowa państwa, zmartwychwstanie, przebudzenie* itd. Książkę kończy rozpadem Jugosławii. Historycy stają się teraz depozytariuszami nowej wiedzy, znają finał i ten finał wpływa na modyfikację semiozy znaków: *jedność, wolność*. W chorwackich kodach narodowych droga do wolności została zakończona szczęśliwie. Przyczyną rozpadu Jugosławii był uprzywilejowany status Serbów, ich hegemonizm, dominacja. W kodach serbskich to Chorwaci są winni za rozpad Jugosławii, Serbowie musieli się bronić, zostali zdradzeni przez Chorwatów, federacja była obca Serbom i przyniosła im szkody. Tak więc w obu kodach narodowych finał jest odmienny.

Autorowi udało się pokazać, że obie kultury narodowe propagują odmienne wizje historyczne, co wynika z różnic w dyskursach i w znakach, nie można więc mówić o porozumieniu. Znaki mają odmienną semiozę na poziomie znaczeń (semantyki) i dyskursów (pragmatyki).

Książka dr. Macieja Czerwińskiego ma mocne podstawy teoretyczne i materiałowe, spójną kompozycję, przejrzystą metodologię, logiczne i dobrze udokumentowane wywody. Odbiorca cały czas może śledzić proces twórczy Habilitanta, który na początku każdego rozdziału pokazuje problem, stawia hipotezę, następnie problem analizuje i na końcu pokazuje jego rozwiązanie. Niewątpliwie, stanowi ważną pozycję w lingwistyce, wiedzy o kulturze i politologii. W dodatku jest to studium aktualne, które stanowi istotny wkład w naszą wiedzę o przyczynach nie tylko konfliktu na Bałkanach, ale każdego innego konfliktu

narodowego. W rozprawie habilitacyjnej dr M. Czerwiński umiejętnie połączył problematykę dyskursologiczną, genologiczną i tekstologiczną.

Oceniając działalność naukowo-badawczą dr. Macieja Czerwińskiego, jego dorobek okołohabilitacyjny (ten jest obszerny i różnorodny tematycznie) i monografię *Semiotyka dyskursu historycznego Chorwackie i serbskie syntezy dziejów narodu*, należy również podkreślić dużą aktywność naukową Habilitanta, przejawiającą się w udziale w trzydziestu konferencjach naukowych w kraju i za granicą (załącznik 2.1). Wybór konferencji był przemyślany, związany z zainteresowaniami naukowymi. Sam współorganizował dwie konferencje naukowe (załącznik 2.2). Jest również członkiem redakcji międzynarodowego czasopisma naukowego *Fluminensia* i *Balkan Social Science Review*. Często recenzuje artykuły w czasopismach i tomach zbiorowych. Przetłumaczył książkę U. Eco *Teoria semiotyki*, a także szereg tekstów naukowych i esejów z języków południowosłowiańskich. Za działalność naukową otrzymał nagrody rektora – indywidualne w 2006, 2009, 2011 oraz zbiorowe w 2006 i 2011. Ocena udziału w życiu naukowym wypada więc jak najbardziej pozytywnie.

3. Osiągnięcia dydaktyczne i popularyzatorskie, współpraca międzynarodowa

W ciągu trzynastu lat pracy dr M. Czerwiński prowadził zajęcia z szeregu przedmiotów slawistycznych i ogólnych w Instytucie Filologii Słowiańskiej U oraz w Instytucie Historii na kierunku kulturoznawstwo (bałkanistyka). Uczestniczył w opracowaniu nowych programów zajęć z historii i kultury. Był recenzentem wielu prac licencjackich i magisterskich. Jest opiekunem naukowym studenta MISH. Brał też czynny udział w różnych pracach organizacyjnych na Wydziale. Za działalność organizacyjną dostał w 2007 r. nagrodę Rektora UJ.

Na działalność popularyzatorską Habilitanta można spojrzeć w dwu aspektach. Od wielu lat dr. M. Czerwiński zajmował się promowaniem Wydziału Filologicznego UJ i filologii jako nauki na Targach Edukacyjnych i Festiwalach Nauki. Współorganizował promocję reprintu albumu *Kraków Zagrzebiowi*, a wcześniej opracował teksty, napisał biogramy malarzy, pisarzy, uczonych oraz esej wprowadzający.

Drugi obszar działalności popularyzatorskiej jest związany z upowszechnianiem w Polsce wiedzy na temat języków, kultur i literatur południowosłowiańskich. Taki charakter mają teksty publicystyczne, eseje i krytyki literackie publikowane w różnych czasopismach (19 pozycji autorskich i jedna współautorska) oraz wystąpienia w radiu i telewizji polskiej, chorwackiej, bośniackiej, czarnogórskiej. Prowadził też spotkania literackie z pisarzami z

terenów Byłej Jugosławii.

Wysoko należy ocenić współpracę międzynarodową z wieloma uniwersytetami zagranicznymi. Polegała on na udziale w konferencjach, seminariach, sympozjach naukowych, a także na wykładach gościnnych. Lista tych krajów jest bardzo długa (informacje dodatkowe poz. 2.1). W 2003 roku był stypendystą Fundacji Kościuszkowskiej na Uniwersytecie w Yale. W Uniwersytecie Harvarda w Cambridge prowadził kwerendę jako Research Assistant. Kwerendy badawcze prowadził też w krajach byłej Jugosławii. Rozwinięta współpraca międzynarodowa, łączona najczęściej z działalnością naukową, ale też redakcyjną i popularyzatorską, niewątpliwie stanowi mocną stronę ogólnej oceny sylwetki Habilitanta.

4. Konkluzja

Biorąc pod uwagę wysoką ocenę dotychczasowego dorobku naukowego Habilitanta oraz równie wysoką ocenę jego rozprawy habilitacyjnej, a także duże doświadczenie dydaktyczne, organizacyjne i rozbudowaną współpracę międzynarodową stwierdzam z pełnym przekonaniem, że Pan dr Maciej Czerwiński wniósł znaczny, oryginalny wkład autorski w rozwój językoznawstwa i spełnia tym samym warunki stawiane przez Ustawę osobom starającym się o uzyskanie stopnia doktora nauk humanistycznych. Wnioskuje więc do Komisji Habilitacyjnej, a za jej pośrednictwem do Rady Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego o nadanie Pan dr. Maciejowi Czerwińskiemu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie językoznawstwo.

Bożena Ostromecka-Frączak

Łódź, 26.06.2013

prof. dr hab. Bożena Ostromecka-Frączak